

Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 30 (08 juli 2021)

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/ Nivel/ cGM/ GGD GHOR NL)

Dit is de 30^e nieuwsbrief over PSH en GOR bij de Coronacrisis, waarmee we u op de hoogte houden van ontwikkelingen rond PSH en GOR. We zullen de nieuwsbrief uitbrengen als er voldoende informatie is om te delen, dus onregelmatig.

Nieuwe producten en informatie PSH

Nieuw op het Steunpunt Coronazorgen

Het Steunpunt Coronazorgen wordt de komende tijd geactualiseerd op basis van de versoepelingen van de coronamaatregelen en nieuwe opkomende psychosociale thema's zoals overprikkeling. Updates zullen in deze nieuwsbrief worden gedeeld.

1. **Prikangst:** Sommige mensen zouden zich graag laten inenten, maar vinden de prik spannend of ronduit beangstigend. Op deze pagina worden tips gegeven die helpen bij het verminderen van angst voor prikken.
2. **Kwetsbaar om ernstig ziek te worden:** Mensen met een chronische aandoening lopen meer risico om ernstig ziek te worden als ze besmet raken met het coronavirus. Dit brengt lastige keuzes met zich mee, ondanks de versoepelde coronamaatregelen. Op deze pagina staan verwijzingen naar informatie, tips en hulp.
3. **Ervaringsverhalen:** Er zijn nieuwe ervaringsverhalen geplaatst op de pagina's [Afscheid nemen en rouw](#), [Ik werk in de zorg](#) en [Eenzaamheid](#).

Hoofdpunten uit actualiteitsmonitor ARQ – 26 april t/m 30 mei

In deze maandelijkse [Monitor kwetsbare groepen](#), valt het op dat er geen grote wijzigingen zijn ten opzichte van de vorige periode. In deze monitor wordt een beeld gegeven van kwetsbare groepen. Wil je twee wekelijks de volledige actualiteitsmonitor ontvangen? Mail dan naar: steunpuntcorona@arq.org.

Publiek:

- 12^e ronde RIVM onderzoek gedragsregels en welbevinden; Welbevinden en leefstijl tijdens coronacrisis. Leeftijdsgroep 16-24 jaar ervaart nog steeds meer stress, angst, slaapproblemen en eenzaamheid dan de oudere leeftijdsgroepen. Sinds meetronde 11 neemt het percentage 16-24 jarigen dat psychisch gezond is weer toe ([RIVM, 18 juni](#))
- Nóg een gezondheids crisis in coronatijd: fysieke klachten door geldstress ([NOS, 14 juni](#))

Risicogroepen:

- SER: kwaliteit onderwijs onvoldoende, corona vergroot kansenongelijkheid ([NOS, 18 juni](#))
- Impact coronacrisis groot op kanker- en hartpatiënten en slachtoffers ongevallen ([NOS, 21 juni](#))

Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

Hoofdpunten uit actualiteitsmonitor ARQ – 26 april t/m 30 mei

Uitvraag kwetsbare groepen LOTC:

- Voor alle groepen en indicatoren is de ontwikkeling sinds een aantal maanden behoorlijk stabiel
- In veel regio's is of wordt de tijdelijke opvangcapaciteit voor dak/thuislozen afgebouwd, op sommige plekken is echter structureel meer beschikbaarheid ontstaan
- In veel regio's is het vaccineren van dak/thuislozen gestart of reeds afgerond

Zorgprofessionals:

- GGD'ers dagelijks bedreigd door geleboekje-aso's: 'het is beschamend'
([De Telegraaf, 10 juni](#))

Doelgroep in beeld: Arbeidsmigranten

In het doelgroepenoverleg op 24 juni van het coördinatieteam zijn arbeidsmigranten besproken. Uit een media search volgt de volgende informatie:

Arbeidsmigranten in Nederland

In Nederland verblijven ongeveer 400.000 arbeidsmigranten (voor meer cijfers zie: [ABBU & NBBU, 2021](#)). Zij zijn voornamelijk werkzaam in de logistieke sector, tuinbouw en voedingsindustrie. De coronacrisis legt de uitbuiting van deze groep pijnlijk bloot. Uit het [Rapport over arbeidsmigranten tijdens de Coronapandemie van Inspectie SZW \(januari 2021\)](#) blijkt dat de woon- en werksituatie van arbeidsmigranten vaak niet voldoen aan minimale eisen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen. De situatie die in dit rapport wordt geschetst lijkt op dit moment nog steeds aan de orde. Arbeidsmigranten hebben tijdens de pandemie te maken met onveilige werkomstandigheden. Uit meldingen van de inspectie blijkt dat zij onvoldoende worden beschermd tegen besmetting. Zij kunnen geen afstand houden tot elkaar, werken met zieke collega's en beschikken niet tot beschermingsmiddelen. Daarnaast blijkt dat werkgevers geen maatregelen nemen om tijdens het woon-werkvervoer besmetting te voorkomen.

Ongeveer 85 procent van de arbeidsmigranten is werkzaam via een uitzendbureau waar in veel gevallen gewerkt wordt met een overeenkomst die op ieder moment opzegbaar is, ook bij ziekte. Ook is woonruimte vaak geregeld door het uitzendbureau of de werkgever, en moeten zij die verlaten zodra het werk stopt. Het aantal Oost-Europese arbeidsmigranten dat onderdak vraagt bij een daklozenopvang is sinds de coronacrisis fors gestegen. Nu de opvang sinds 1 juni is gesloten - ondanks acties van belangenorganisaties voor dak- en thuislozen - komen de arbeidsmigranten op straat terecht.

Vaccinatie

De uitval van veel arbeidsmigranten door ziekte en de [lage vaccinatiegraad bij deze groep](#) vormt een risico voor de volksgezondheid en de continuïteit van cruciale sectoren. Arbeidsmigranten die langer dan vier weken in Nederland werken, hebben recht op een coronavaccin. De overheid wil samenwerken met uitzendorganisaties om moeilijk bereikbare arbeidsmigranten uit te nodigen voor een coronavaccinatie. Zo moeten ook mensen van wie de adresgegevens niet bekend zijn bereikt worden. Om de kans op succes te vergroten worden arbeidsmigranten zoveel mogelijk in hun [eigen taal aangesproken](#). Zie bijvoorbeeld de aanpak van [GGD Gelderland Zuid](#).

Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

Terugkoppeling inspiratiesessie: Onderzoek naar covid-gerelateerde gezondheidsproblemen

Tijdens de door GGD GHOR georganiseerde inspiratiesessie rondom herstelzorg spraken verschillende gasten over onderzoek bij kwetsbare groepen en specifiek de jeugd. Hieronder de belangrijkste punten. Deze sessie is niet terug te zien.

- **Vraagstukken van vertrouwen en onvrede met coronabeleid**

Uit onderzoek blijkt een gestaag afnemend vertrouwen in de overheid en publieke gezondheidsinstellingen. Vooral mensen uit achterstandsgebieden hebben weinig vertrouwen. Dit is ook de groep die zich minder laat vaccineren. Het advies is om in gesprek te gaan met deze mensen, liefst via intermediairs. Voorbeelden van handelingsstrategieën: www.impactcorona.nl. Het vertrouwen in de huisarts blijft onveranderd hoog.

- **Verschillen tussen groepen in de samenleving**

In verschillende onderzoeken komt naar voren dat de coronacrisis verschillen tussen groepen in de samenleving pijnlijk blootlegt. Voor meer informatie over dit thema, kijk op: www.coronatijden.nl

- **Hoe gaat het nu met de jeugd? – door NJi**

Vooral jongeren die al problemen ervaren of kwetsbaar waren voor de pandemie, zijn zwaar geraakt. Overkoepelend is de boodschap geruststellend: jongeren hebben over het algemeen een positief toekomstbeeld. Zij zien de coronaproblemen als iets tijdelijks en hebben vertrouwen in de toekomst. Oproep aan iedereen is wel: geef de jeugd tijd om terug te veren, leg geen druk op.

De impact van corona op het dagelijks leven

Op [deze website](#) van het RIVM staan inmiddels 18 inspirerende verhalen die zien laten zien welke impact het naleven van de coronamaatregelen heeft in het dagelijks leven van mensen en hoe zij in verschillende omgevingen en contexten daar zo goed mogelijk mee proberen om te gaan. De verhalen laten dilemma's zien, en laten ook zien dat door creatieve oplossingen en samen de schouders er onder te zetten mensen zichzelf en anderen kunnen helpen de maatregelen vol te houden. Eén van de verhalen gaat over het basisonderwijs. Naast alle noodzakelijke aanpassingen op twee basisscholen in Utrecht en Eindhoven zorgde de pandemie ook voor positieve ervaringen. Zo was er veel meer contact tussen docenten onderling en hielpen ouders elkaar met het omgaan met de maatregelen.

Nieuwe producten en informatie GOR

Financiering voor brede gezondheidsmonitor COVID-19 rond

ZonMw, de GGD'en, GGD GHOR Nederland, RIVM, het Nivel en ARQ vormen samen een consortium dat een integrale brede gezondheidsmonitor COVID-19 gaat opzetten. Het Consortium heeft akkoord voor de volledige financiering voor het GOR deelprogramma COVID-19. Dit omvat zowel de geplande extra gezondheidsmonitors van jeugd, jongvolwassenen, volwassenen/ouderen en OGGZ, als -elk kwartaal- panelonderzoeken onder jeugd en volwassenen. Daarnaast wordt binnen het programma de verbinding gezocht met andere onderzoeken en registraties.

Nieuwe producten en informatie GOR (vervolg)

Financiering voor brede gezondheidsmonitor COVID-19 rond (vervolg)

Het programma heeft een looptijd van 5 jaar met als doel een solide informatiebasis te creëren over de fysieke en mentale gezondheidseffecten van de coronacrisis. Hiermee kan het consortium lokale, regionale en nationale overheden (VWS) adviseren en ondersteunen bij beleidsvorming. Op basis van de informatie kunnen ook interventies worden (door)ontwikkeld en ingezet, psychosociale hulpverlening (PSH) in het bijzonder, om de negatieve impact van de coronacrisis op de publieke gezondheid te beperken.

Resultaten uit gedragsonderzoek gebundeld in nieuwe themapagina's ouderen en jongeren

Naast 'Vaccinatiebereidheid' en 'Thuisblijven en testen' staan sinds deze week twee nieuwe themapagina's op rivm.nl/gedragsonderzoek online: [Ouderen](#) en [Jongeren](#). Op deze pagina's zoomen we in op de resultaten die in het vragenlijstonderzoek, trendonderzoek en in verdiepende interviews over dit specifieke thema zijn opgehaald. Je vindt er cijfers met toelichting, publicaties, verhalen en links naar meer informatie. Binnenkort volgen meer themapagina's.

Resultaten monitor volwassenen en senioren

Op 29 juni zijn de landelijke en regionale resultaten van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 gepubliceerd in een gezamenlijk [persbericht](#) van GGD GHOR Nederland, CBS en het RIVM. Uit de resultaten blijkt bijvoorbeeld dat 1 op de 11 (9 procent) jongvolwassenen (18 tot en met 34 jaar) in Nederland een hoog risico op een angststoornis of een depressie heeft in 2020. Dit is een toename ten opzichte van 2016, toen had 7 procent een hoog risico, in 2012 was het 6 procent. De monitor is afgenomen in bijzondere tijden, tijdens de COVID-19 pandemie onder bijna 540.000 mensen van 18 jaar en ouder.

Ook interessant

- Een overzicht van de ZonMw covid-gerelateerde gezondheidsonderzoeken: www.zonmw.nl/coronaonderzoek.
- Informatie over onderwijs en corona: www.education-lab.nl

Interessante informatie en producten algemeen

Webinar leefstijl en corona terugkijken

Heb je ons webinar over 'leefstijl en corona: what's new' gemist? Kijk [hier](#) dit webinar voor gemeenten en GGD'en terug. RIVM'er Roline Schaink vertelde vanuit de [Corona Gedragsunit](#) over de gevolgen van de coronapandemie en -maatregelen op leefstijl. Bennita IJtsma (GGD regio Utrecht) liet zien wat Utrechtse gemeenten doen op het gebied van mentale gezondheid, kwetsbare groepen en leefstijl. RIVM'er Djoeke van Dale gaf uitleg over hoe het RIVM gemeenten gratis kan helpen met [hun lokale gezondheidsvraagstuk en de inzet van leefstijlinterventies](#).

Agenda webinars en andere digitale bijeenkomsten

Dinsdag 27 juli 2021 Effectief inzetten van steungelden voor gezonde inwoners, RIVM
Zijn de inwoners in jouw gemeente door de coronapandemie ongezonder gaan leven? Elke gemeente krijgt extra geld voor herstel van gezondheid van inwoners. Weten hoe je in jouw gemeente die middelen effectief inzet voor leefstijlthema's, zoals bewegen, roken en mentale gezondheid? [Meld je dan snel aan voor het gratis webinar van het RIVM op dinsdag 27 juli 2021, 13.00 – 14.15 uur](#). De inschrijving is **exclusief** voor beleidsmakers en -adviseurs van gemeenten en GGD'en.

Eerdere nieuwsbrieven

Voorgaande edities van de nieuwsbrief PSH GOR zijn te vinden onderaan de [website van ARQ Kenniscentrum Impact](#).

Heeft u deze nieuwsbrief doorgestuurd gekregen van een collega en wilt u hem ook zelf graag ontvangen? Dat kan. Stuur een mail naar cGM@rivm.nl. De nieuwsbrief is bedoeld voor medewerkers van GGD, GHOR en de Veiligheidsregio.

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij het coördinatieteam.

Vragen per telefoon:

- PSH-vragen: 06-30661005 (ARQ Kenniscentrum Impact)
- GOR-vragen: 06-51617555 (Martine Mulder) of 06-31114269 (Elske Marra)

Vragen per e-mail:

- Vragen over PSH en GOR kunnen per e-mail gesteld worden aan cGM@rivm.nl
- Vragen, opmerkingen of aanvullingen met betrekking tot het IVC kunnen per e-mail gesteld worden aan steunpuntcorona@arq.org

De leden van het coördinatieteam zijn: Sjf Timmermans, Nannah Tak (GGD GHOR Nederland), Wera van Hoof, Andrea Willems, Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Martine Mulder (cGM/GGD ZW), Femke de Zwart, Elske Marra, Jannie van der Helm, Diane Houweling, Loes Lanting (RIVM/cGM)